Windpark Ospeldijk

Principeverzoek aan de gemeente Nederweert voor planologische medewerking aan een windpark bij het pompstation van WML in Ospeldijk.

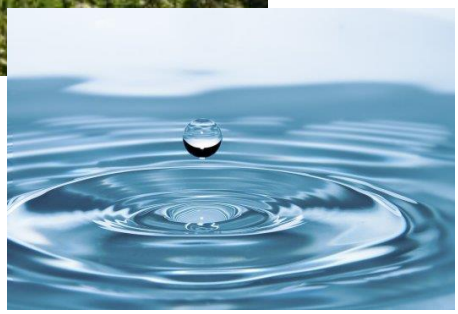

Waterleidingmaatschappij Limburg
NEWECOOP

Juni 2017

1 Projectbeschrijving

1.1 Aanleiding

Voor de energietransitie in Limburg is een significante toename van het areaal aan duurzame energie onontbeerlijk. De ontwikkeling van windturbines zal hierin een belangrijke rol spelen. Ten behoeve van de ontwikkeling van windenergie op haar grondgebied heeft de Gemeente Nederweert initiatiefnemers uitgenodigd om een principeverzoek tot planologische medewerking voor een windpark in te dienen. In voorliggend voorstel doen Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) en de Nederweertse energiecoöperatie NEWECOOP een principeverzoek voor het Windpark Ospeldijk.

1.2 Het project in hoofdlijnen

Dit initiatief voor Windpark Ospeldijk is gericht op de ontwikkeling van een windpark bestaande uit 4 windturbines ten zuidoosten van Ospeldijk. Het zoekgebied bevindt zich nabij de productielocatie van Waterleidingmaatschappij Limburg (WML) aan de Zwarteboordweg (figuur 1).

Het windpark zal bestaan uit een korte lijnopstelling van 4 windturbines met een lengte van circa 1,5 á 2,0 km. Vooralsnog wordt gedacht aan windturbines met afmetingen in een bandbreedte van circa 100 tot 130 meter as-hoogte en een rotordiameter van 100 tot 130 meter. Het nominale vermogen van de windturbines zal in de orde van grootte van 2,5 – 3,5 MW liggen, waarmee het totale vermogen van het beoogde windpark tussen 10 tot 14 MW zal uitkomen. De productie van duurzame energie van het windpark is afhankelijk van de precieze invulling geraamd op 25 tot 40 miljoen KWh.

Omdat het project ontwikkeld en geëxploiteerd zal worden door de samenwerking van twee maatschappelijke organisaties zonder winstoogmerk komen alle verdiensten uit het windpark terecht in Limburg en de lokale gemeenschap van Nederweert. In totaal gaat het om een bedrag in ordegrootte van € 300.000,- per jaar.

Figuur 1: Zoekgebied Windpark Ospeldijk bij pompstation WML

1.3 Initiatiefnemers

De initiatiefnemers van dit project zijn WML, de Waterleidingmaatschappij Limburg en NEWECOOP, de Nederweerter Energie Coöperatie'. Beide partijen hebben in september 2016 eerst nog ieder afzonderlijk een initiatief voor een windpark in onderhavig plangebied ingediend. In 2017 is besloten om verder gezamenlijk op te trekken en dit principeverzoek als samenwerkende partijen in te dienen.

WML en NEWECOOP zullen dit project gestalte geven en ontwikkelen. WML en NEWECOOP werken samen op 50/50 basis. In principe is het de bedoeling dat na planologische procedures en vergunningverlening, beide partijen ieder zelfstandig de helft van het windpark c.q. 2 windturbines in eigendom nemen en gaan exploiteren.

Opgemerkt moet worden dat in het zoekgebied ook de energiemaatschappij ENECO een initiatiefvoorstel heeft ingediend. WML en NEWECOOP hebben mogelijkheden voor samenwerking verkend. Met respect voor ieders positie en doelstellingen is geconstateerd, dat de wens om de revenuen van een windpark op deze locatie optimaal aan de lokale gemeenschap ten goede te laten komen, het beste tot zijn recht komt middels voorliggende samenwerking.

<u>Waterleidingmaatschappij Limburg</u>

WML heeft het exclusieve recht en de wettelijke plicht om in de provincie Limburg de productie en distributie van drinkwater te verzorgen. Kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater aan inwoners, bedrijven en (overheids)instellingen in Limburg. Drinkwater van uitstekende kwaliteit, 24 uur per dag en met de juiste druk. WML stelt de openbare watervoorziening veilig, beschermt bronnen en stimuleert duurzaam gebruik van water. De waterwingebieden van WML liggen midden in het landschap, de gemeenten en provincie zijn de aandeelhouders van WML, en alle inwoners zijn klant van WML.
Omdat WML werkt met kwetsbare natuurlijke hulpbronnen (Limburgs grond- en oppervlaktewater) gaat klimaatverandering niet aan hen voorbij. Duurzaamheid is daarom verankerd in de werkprocessen van WML waarbij wordt gestreefd naar een zo laag mogelijke CO2 voetafdruk. WML werkt toe naar een klimaatneutrale bedrijfsvoering in 2020. Het opwekken van duurzame energie is een belangrijke bouwsteen om deze doelstelling te halen. Naast investeringen in zonne-energie en waterkracht, kijkt WML ook nadrukkelijk naar de inzet van windturbines om haar energieverbruik te verduurzamen. Met 3 a 4 windturbines kan WML grotendeels in haar energiebehoefte voorzien.

Onderhavig initiatief voor een windpark bij de productielocatie Ospel kan daaraan een substantiële bijdrage leveren. WML wil de opgewekte duurzame energie vooralsnog zelf gebruiken om daarmee haar klimaatdoelstelling te realiseren en ook voor de langere termijn de levering van duurzame energie zekerstellen. Op deze wijze kan WML tevens een actieve bijdrage leveren aan de energietransitie in Limburg.

<u>NEWECOOP</u>

De recent opgerichte lokale 'Nederweerter Energie Coöperatie' wil de energietransitie van fossiel naar duurzaam vormgeven en ook bijdragen aan lokale duurzame ontwikkeling in sociale zin. NEWECOOP werkt aan duurzame energieprojecten door en voor burgers en bedrijven in Nederweert. Eén van de doelstellingen is de realisatie van lokale projecten voor opwekking van duurzame zonne- en windenergie, waarin leden van de coöperatie kunnen investeren en participeren. Revenuen uit deze projecten worden mede aangewend voor andere verduurzamingsprojecten van NEWECOOP. Met onderhavig initiatief kan NEWECOOP een belangrijke stap in de verwezenlijking van haar ambities zetten.

De lokale Energie Coöperatie NEWECOOP is voor de realisatie van windprojecten in Nederweert een samenwerking aangegaan met de regionale windcoöperatie Zuidenwind. Zuidenwind, ook gevestigd in Nederweert, bouwde de Coöperwiek, de burgerwindmolen in windpark Neer. Zuidenwind levert in deze samenwerking kennis en kapitaal nodig voor de ontwikkeling van een windpark. Daarmee zijn de met NEWECOOP samenwerkende partijen zoals WML verzekerd van een gelijkwaardige partner bij de projectontwikkeling en bouw van een windpark. NEWECOOP en Zuidenwind werken samen in één entiteit voor alle windenergie activiteiten: Burgerwindpark Nederweert BV i.o. In dit Principeverzoek noemen wij dit verder NEWECOOP.

1.4 Visie op windontwikkeling.

WML en NEWECOOP hebben als initiatiefnemers een gedeelde visie op de ontwikkeling van dit windproject. Het windpark moet vooral een windpark worden met maatschappelijk draagvlak en met structureel profijt voor de lokale gemeenschap van Ospeldijk en Nederweert. Daarmee voldoet dit projectvoorstel aan een belangrijke wens van de gemeente Nederweert om de opbrengsten van het windpark zoveel mogelijk in de lokale gemeenschap terecht te laten komen.

Wij willen dit windpark realiseren in nauwe afstemming met grondeigenaren in het projectgebied rondom het windpark. Draagvlak bij de lokale gemeenschap en, in het bijzonder, het behoud van een goede relatie met de aangrenzende buren van WML wegen daarbij zwaar, gezien het belang van de productielocatie van WML voor de drinkwatervoorziening.

Tijdens het gehele planvormingstraject tot en met de realisatie trekken initiatiefnemers gezamenlijk op. Voor de inhoudelijke en procedurele aspecten en de daarbij benodigde onderzoeken zal externe expertise van Sweco op het gebied van windenergie en planologische procedures worden ingeschakeld. Daarnaast wordt via NEWECOOP ook gebruik gemaakt van de specifieke kennis en ervaring op het gebied van organisatie van energie coöperaties en draagvlakontwikkeling, die beschikbaar is via o.a. de koepelorganisatie Rescoop Limburg en de coöperatie Zuidenwind.

2 Baten voor de omgeving

2.1 Eerlijke verdeling van lusten en lasten

Initiatiefnemers, bewoners en grondeigenaren en omwonenden van het zoekgebied zullen elkaar kunnen vinden in een eerlijke transparante verdeling van lusten en lasten van het windpark. Een transparante en rechtvaardige verdeling van de revenuen is het uitgangspunt. Dit is in dit project mogelijk omdat het project zal worden ontwikkeld en geëxploiteerd door twee partijen zonder winstoogmerk.

NEWECOOP zal via de door haar bestuurde onderneming ‘Burgerwindpark Nederweert BV’ haar deel van het windpark exploiteren. Voor NEWECOOP is een gezonde exploitatie van het windpark met voldoende resultaat om risico’s op te vangen en investeringen terug te verdienen het vertrekpunt. De winst uit wind-exploitatie wordt aangewend om een energiefonds (zie 2.3) te voeden, waarmee projecten gefinancierd kunnen worden die bijdragen aan de energietransitie van Nederweert.

Voor WML is het project primair gericht op het behalen van haar verduurzamingsdoelstelling en niet op het genereren van winst uit windexploitatie. Ook voor WML is een gezonde exploitatie met voldoende resultaat om risico’s op te vangen en investeringen terug te verdienen het vertrekpunt. Extra profijt uit de exploitatie komt volledig aan onze klanten, dus de Limburgse gemeenschap ten goede.

Het windpark leidt tot substantiële baten voor de lokale gemeenschap. Er zijn vier structurele geldstromen te onderscheiden:

- grondvergoeding c.q. erfpacht windpark
- omgevingsfonds
- energiefonds
- obligatierentes op participaties

De geldstromen staan in dit stadium nog niet vast. Toch willen wij een indruk geven over welke bedragen we spreken. In navolgende paragrafen zijn op basis van de huidige inzichten en ervaring richtbedragen gegeven waar wij aan denken. Windturbines gaan ongeveer twintig jaar mee, worden in vijftien jaar afgeschreven. De financiële bijdrage van het Rijk loopt eveneens gedurende vijftien jaar. De periode waarover de revenuen terugstromen naar het gebied bedraagt daarom vijftien jaar.

2.2 Grondvergoedingen

Om het windpark te kunnen realiseren moeten de benodigde gronden voor de windmolens, toegangswegen en kraanopstelplaatsen van de eigenaren worden gepacht. De grondeigenaren krijgen daar een marktconforme vergoeding voor. De markt voor grondvergoedingen wordt mede bepaald door wat het Rijk vraagt voor windparken op rijksgronden. Wij hanteren het jaarlijkse ECN advies voor de SDE+ als basis. Thans € 3,50 / MWh / jaar.

Bij een energie productie van 25.000 MWh komt dit neer op een beschikbaar bedrag voor grondhuur van € 87.500 per jaar. Dit is een extra inkomstenstroom voor de grondeigenaren en bewoners in een zone rondom het windpark.

Wij streven naar een zodanige verdeelsleutel van de grondvergoeding, dat alle grondeigenaren en bewoners er mee instemmen. Aangezien nu nog niet precies bekend is hoe de parklayout er uit zal zien proberen we tot een gedragen verdeelsystematiek te komen. Wanneer alle grondeigenaren achter deze systematiek staan is er sprake van een rechtvaardige verdeling.

2.3 Omgevingsfonds

Vanuit de exploitatie van het windpark zal jaarlijks een bedrag aan een "Omgevingsfonds Windpark Ospeldijk " worden gedoneerd. Het uitgangspunt dat WML en NEWECOOP willen hanteren voor deze (bovenwettelijke) jaarlijkse bijdragen aan de omgeving, is € 1,00 /MWh. Deze bijdrage is het dubbele van hetgeen in de Gedragscode Participatie en Communicatie Wind op Land (NWEA, Natuur&Milieu & Greenpeace, 2016) als richtlijn is aangehouden.

Bij een gemiddelde energieproductie van 25.000 MWh per jaar, zal het omgevingsfonds dus met een bedrag van € 25.000 per jaar worden gevoed.

Uit het omgevingsfonds kunnen allerlei projecten worden gefinancierd die gericht zijn op een verdere verduurzaming en leefbaarheid van de lokale gemeenschap. Bijvoorbeeld projecten gericht op:

- De leefbaarheid van het gebied; Denk aan bijdragen voor duurzame sociaal-culturele activiteiten in de buurtschap Ospeldijk en Ospel die de cohesie binnen de gemeenschap bevordert (buurthuis, buurtactiviteiten, fanfare etc.)
- Ontwikkeling van natuur; versterking van landschapselementen door nieuwe aanplant, vogelbeheer, aanleg en beheer van akkerranden, in samenwerking Stichting Limburgs Landschap of IKL
- Gestalte geven aan de energietransitie; Isolatie van huizen, grotere projecten als "zon voor asbest" voor daken van stallen ,
- Recreatie en educatie; Windturbines kunnen goed worden ingezet voor educatieve activiteiten. Ondernemers in de recreatieve sector uit het gebied kunnen hieraan meedoen en profiteren. Te denken is aan de aanleg van wandel-, fiets-, en ruiterpaden voorzien van informatieborden die inhoudelijk uitleg geven over klimaat -, energievraagstukken en de functie van een windpark.
- Infrastructuur; Het fonds kan bijdragen infrastructurele knelpunten in het gebied op te lossen. Denk hierbij aan aanleg van glasvezel, beter GSM ontvangst of realiseren van betere ontsluitingswegen.

Deze voorbeelden zijn bedoeld om een indruk te geven wat de impact van een omgevingsfonds op het directe gebied rondom een windpark kan hebben. Uiteindelijk zijn het de mensen uit het gebied zelf die de ideeën en projecten aandragen!

Het omgevingsfonds kan worden beheerd door NEWECOOP. Binnen NEWECOOP is een werkgroep actief, die alle activiteiten rondom het omgevingsfonds begeleidt. Deze groep neemt samen met de klankbordgroep en andere stakeholders het initiatief om een "werkgroep omgevingsfonds Windpark Ospeldijk" in te stellen. Voor het gebiedsfonds wordt een statuut/reglement opgesteld, dat regelt hoe de "werkgroep omgevingsfonds" wordt gerekruteerd en benoemd en hoe middelen uit het fonds voor projecten in de omgeving beschikbaar worden gesteld. Over de bestedingen uit het fonds wordt jaarlijks naar de omgeving gerapporteerd.

2.4 Energiefonds

Door de 50% participatie van NEWECOOP in het windpark wordt het mogelijk om naast het omgevingsfonds een energiefonds in te stellen. De beschikbare exploitatie-winst van de twee burgermolens wordt ingezet om de energietransitie in Nederweert gestalte te geven.
Vooralsnog wordt verwacht dat de bedragen gemiddeld in de orde van € 100.000 per jaar bij twee turbines kunnen uitkomen, die zullen bijdragen aan de missie van NEWECOOP: Nederweert energieneutraal in 2030!

Het participatieplan krijgt daarmee een andere kwaliteit. Een kwaliteit die de gangbare participatie overstijgt. Het is niet slechts bedoeld voor een betere verdeling van lusten en lasten van windenergie, maar legt de basis voor de lokale vertaling en concrete aanpak van de noodzakelijke energietransitie.

Opgemerkt wordt dat de winst uit exploitatie afhankelijk is van diverse factoren zoals, het investeringsniveau van het uiteindelijk te realiseren windpark, (fluctuaties) in het windaanbod, de rentestand, het niveau van SDE op het moment dat de vergunningen zijn verleend, de rentestand op het moment van financieren etcetera.

2.5 Participaties

Voor de financiering van het windpark zal circa 20 % eigen vermogen moeten worden ingebracht. De rest kan met vreemd vermogen (banklening) worden gefinancierd. NEWECOOP wil financiële participatie mogelijk maken voor burgers en bedrijven in Nederweert door middel van uitgifte van obligaties. Hiermee kan het benodigde eigen vermogen van het windpark worden gefinancierd.
Op de obligaties, die vaak een looptijd hebben van 5 jaar, wordt een vastgesteld rendement uitgekeerd. Dit rendement (2,5% boven de 5-jaars deposito rente) is hoger dan de spaarrente, waardoor het een interessant financieel instrument is voor burgers en bedrijven om de mogelijkheid te hebben om via een investering daadwerkelijk in de lusten van het windpark te delen.
Bij een omvang van circa € 2.000.000 voor de obligatieleningen gaat het om circa € 80.000,- renteinkomsten per jaar voor de participanten in het windpark.

Om te zorgen dat de lokale gemeenschap het meest profiteert, krijgen inwoners en bedrijven uit de omgeving voorrang bij het inschrijven op obligaties. Daarbij kan de rente voor de directe omgeving hoger zijn dan voor die wijdere omgeving.
NEWECOOP zal de komende periode onderzoeken of er interesse is voor deze vorm van participatie. In combinatie met het lidmaatschap van de coöperatie kan dit een interessant instrument worden om de Nederweertse burgers te betrekken bij de energietransitie.

3 Opstelling windturbines

3.1 Landschappelijke structuur zoekgebied

Het zoekgebied voor het windproject is de omgeving van het pompstation van WML bij Ospeldijk. De percelen waarop het pompstation van WML ligt en enkele aangrenzende percelen daarbuiten zijn in eigendom van WML. In waterwingebied zelf kunnen geen windmolens worden geplaatst.

Het zoekgebied ligt in de gemeente Nederweert in het agrarische gebied tussen de kern Ospeldijk en de Venlose weg (N275). Het gebied is relatief dunbevolkt. Het bestaat uit grote agrarische percelen langs de verkavelingsassen van de Peelontginningen die 400 tot 600 meter uit elkaar liggen. Deze ontginningen valt onder de categorie jonge ontginningen. Na de ruilverkavelingen van de 60 jaren van de vorige eeuw, hebben de kleinschalige droge heideontginningen plaats gemaakt voor meer openheid en rechtlijnigheid. Dit raamwerk is sinds de ruilverkaveling ook ruimer van opzet geworden. Daarnaast zijn in dit jonge ontginningen gebieden aan te wijzen waar nog zoveel (lineaire) landschapselementen te vinden zijn dat hierdoor een halfbesloten landschap ontstaat.

De Venlose weg vormt in combinatie met het kanaal Noordervaart een sterke structuurlijn in het landschap. Kenmerkend ruimtelijk visueel aspect hierbij is de hoekverdraaiingen, waarbij binnen één blok het patroon wel recht is, maar de grote blokken onderling niet loodrecht op elkaar staan. (zie kaartbeeld). Door de voornamelijk grootschalige landbouwkundige inrichting en gebruik is de natuurwaarde beperkt (figuur 2).

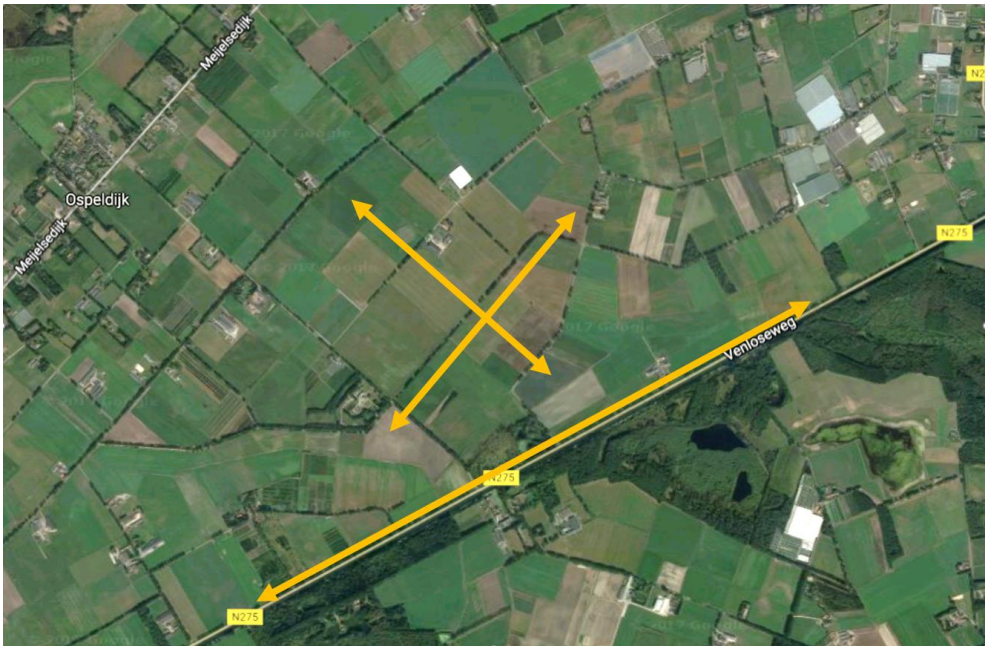

Figuur 2: Overzichtskaart structuur plangebied en hoofdrichtingen landschap

3.2 Plaatsingsalternatieven

Opstellingen van de windturbines vormen een nieuw element in het landschap. Ervaringen elders geven aan dat de landschappelijke effecten als minder ingrijpend worden ervaren als het beeld van een windturbineopstelling eenvoudig en eenduidig is. Lijnopstellingen met een strak, eenduidig patroon worden als minder storend beleefd en beschouwd dan meer 'rommelige' opstellingen.

Het gehanteerde uitgangspunt voor de uitwerking van het windpark is daarom de inpassing van een regelmatige rechte lijn bestaande uit 4 windturbines, met onderling gelijke tussenafstanden van minimaal 4 keer de diameter van de rotor.
Er zijn twee principeopstellingen uitgewerkt op basis van de mogelijke alternatieven voor inpassing van lijnopstellingen in het zoekgebied. Dit is gebaseerd op een nadere verkenning van randvoorwaarden en mogelijkheden voor plaatsing. Hierbij zijn alle woonobjecten in het plangebied geïdentificeerd met behulp van het BAG- register. Vervolgens zijn rondom deze objecten contouren van 400 en 450 meter getrokken. Dit is de afstand die indicatief benodigd is om aan de wettelijke normen voor geluid op woningen van derden te kunnen voldoen. Ook zijn contouren van 200 meter rond woonobjecten getrokken. Dit zijn de minimale grenzen die wat betreft externe veiligheid worden aangehouden. Verder is ten opzichte van Ospeldijk een afstand van 1200 meter vanaf de Meijelsedijk in kaart gebracht. Dit is de afstand die wij in principe ten opzichte van bebouwingskernen willen aanhouden. Het resterende gebied binnen de gemeentegrens is vervolgens als zoekgebied afgebakend. Daarbinnen moet de lijnopstelling gerealiseerd worden. In het plangebied zijn alle grondeigenaren geïdentificeerd en in kaart gebracht.

Gegeven de ruimtelijke structuur en de overige beperkingen komen in principe twee alternatieve lijnen voor de opstelling van de windturbine in aanmerking, te weten een lijn :
A: parallel aan de ontginningsstructuur (figuur 3)
B: parallel aan de Venlose weg (N275) (figuur 4)

Deze zoekrichtingen met daarin de indicatieve positie van de windturbines zijn in kaarten weergeven. De uitwerking van de definitieve positionering zal samen in met de grondeigenaren binnen dit gebied worden gedaan. Daarom is er in deze fase van principeverzoek nog geen precieze opstelling vastgelegd. De initiatiefnemers beogen immers juist een participatief ontwikkelproces waarin grondeigenaren en directe omgeving invloed hebben.

Daarbij speelt ook een rol dat de precieze lengte van de lijn en turbineposities mede afhankelijk zal zijn van de turbinekeuze (en as-hoogte en rotordiameter) en de mogelijke verschillen in gevolgen van

posities voor o.a. de productiviteit, natuur (vleermuizen/vogels) en geluid, slagschaduw en radarverstoring en randvoorwaarden, bijvoorbeeld i.v.m. met straalpaden van telecom.

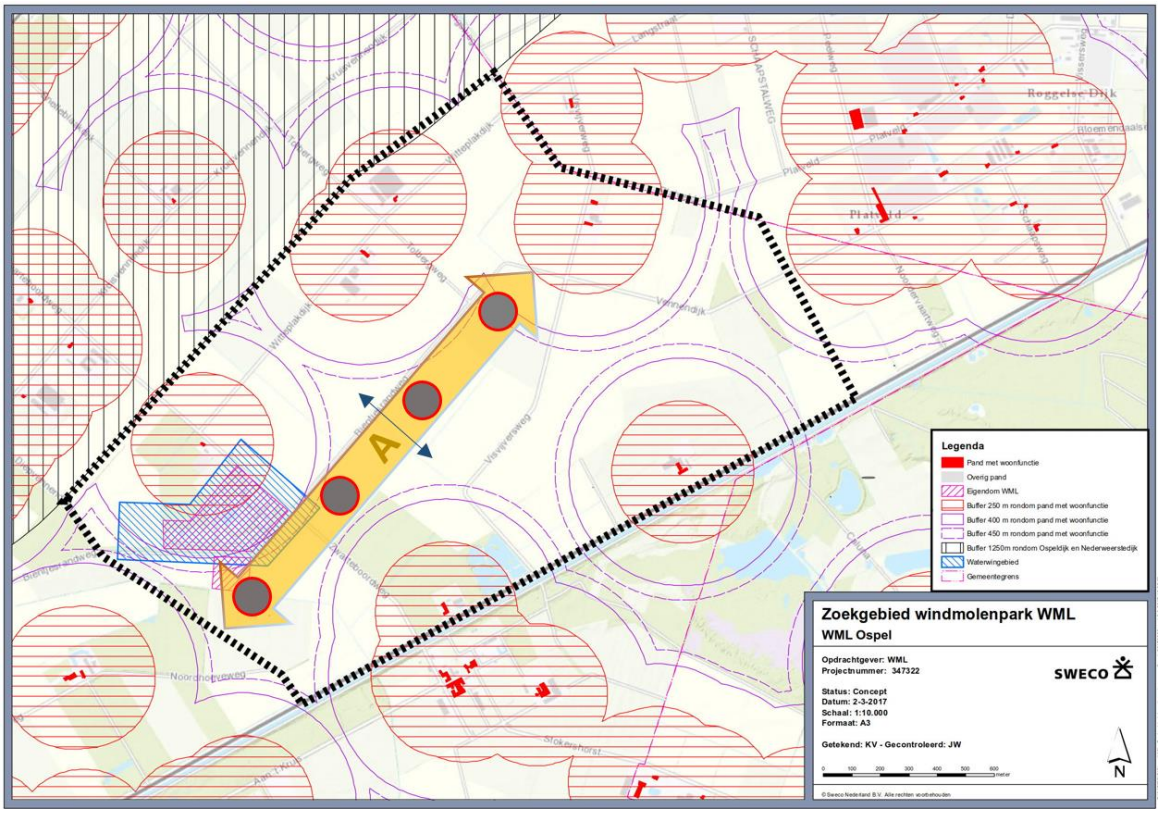

Figuur 3: Opstelling alternatief A

Figuur 4: Opstelling alternatief B

3.3 Effecten landschap – alternatieven

Wanneer elementen zoals windturbines aan het landschap worden toegevoegd is dat vrijwel altijd van invloed op de huidige ruimtelijk kwaliteit. In dit zoekgebied staat relatief weinig bebouwing en er is voldoende ruimte. Daarnaast is dit gebied open van karakter en de ruimtelijke opbouw van ontginningswegen en kavellijnen kan met de 4 windturbines worden versterkt. In het landschapsadvies van Veenenbosch en Bos hebben korte lijnen de voorkeur. Deze passen het best bij de aanwezige maat van het landschap. Beide alternatieven voor een lijnopstelling zijn eenvoudig en rustig voor de waarneming.
Door de aansluiting van de lijnen bij één van de bestaande richtingen in het landschap wordt de herkenbaarheid van de landschappelijke structuur versterkt. Ook wat betreft maat en schaal van het landschap past het windpark bij het landschap. Verder sluiten de lijnen ruimtelijk aan op het WML terrein waardoor er ook een ruimtelijk zichtbare verbinding tussen windenergie en verduurzaming van de waterwinning wordt gelegd.

Opstelling alternatief A volgt de verkavelingsrichting en heeft daardoor in principe de voorkeur. Deze windturbineopstelling is als nieuw element het meest helder en logisch gesitueerd ten opzichte van de verkavelingsstructuur van het landschap en is daardoor het best passend bij dit zoekgebied.

3.4 Visualisaties

Om een indicatie te geven van het effect op het landschap zijn vanuit verschillende zichtpunten rond de locatie op circa 1 kilometer afstand, fotomontages vervaardigd van de lijnvorming opstelling van 4 windturbines met een ashoogte van 120 meter en een rotordiameter van 120 meter volgens alternatief A. Uit deze fotomontages (figuur 5) blijkt dat de lijnopstelling van gelijke typen turbines die even ver uit elkaar staan, een herkenbaar element in het landschap vormt, zonder een effect van visuele insluiting te veroorzaken.

Figuur 5: Gevisualiseerde opstelling van de turbines

4 Omgevingsmanagement

4.1 Ontwikkelproces

Wij willen een windproject ontwikkelen in goede samenwerking met relevante stakeholders.
De omgeving van het windpark in wording wordt actief tijdens het ontwikkelproces betrokken.
Vanaf het eerste moment worden de direct omwonenden gevraagd om mee te denken en te beslissen op welke manier het windpark in de eigen buurt wordt ontwikkeld. Tegelijkertijd betrekken we de

omgeving actief bij het genereren van ideeën voor besteding van de revenuen van het park en wordt participatie in de financiering aangeboden (zie ook hoofdstuk 2).

In het proces van ontwikkeling van een windpark van idee tot exploitatie zijn in hoofdlijn de volgende vier fasen te onderscheiden:

- Fase 1: planvorming
- Fase 2: ruimtelijke besluiten en vergunningverlening
- Fase 3: voorbereiding realisatie en bouw windpark
- Fase 4: exploitatie windpark

Planvorming - Goede ruimtelijke onderbouwing
De planvormingsfase is gericht op het uitwerken van een concreet plan waarover een ruimtelijk besluit genomen kan worden, waarop vergunningen verleend kunnen worden en dat juridisch stand houdt. Dit kan een bestemmingplan zijn in combinatie met een vergunningaanvraag voor bouwen of een verzoek omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan. In beide gevallen vormt de goede ruimtelijke onderbouwing van het plan de basis voor de besluitvorming door het bevoegd gezag. In het kader van de ruimtelijke onderbouwing worden alle belangen in beeld gebracht. Het gaat om het krachtenveld van belanghebbende omwonenden, organisaties die zich op specifieke belangen richten (bijvoorbeeld natuurorganisaties als Limburgs Landschap), bedrijven (telecom) en overheden die de doelstelling op het gebied van duurzaamheid moeten realiseren.
Ook alle onderzoeken worden verricht die nodig zijn om de effecten van het windpark te kunnen toetsen aan de vigerende wet- en regelgeving. Het gaat hierbij onder meer om aspecten geluid, slagschaduw, natuur en landschap, externe veiligheid, radar en telecommunicatie.

Planvorming - Draagvlak
Tegelijkertijd gaat het in de planvormingsfase om het ontwikkelen van draagvlak voor het plan. Organiseren van lokaal draagvlak is cruciaal bij de ontwikkeling van windenergieprojecten. Dat doen wij door de stakeholders, met name de grondeigenaren en omwonenden in de directe invloedssfeer en de buurtschappen in de omgeving van het park direct in het planvormingsproces te betrekken en door adequate communicatie naar de inwoners van Nederweert.

Open en transparante communicatie over de voor- en nadelen van een windpark zien wij als voorwaarde voor een succesvol ontwikkeltraject. Lokale acceptatie bij alle belanghebbenden is belangrijk. Opbrengsten uit het windpark worden als aanjager van andere ontwikkelingen in het gebied ingezet. Met ons omgevingsmanagement willen wij de kansen die windenergie biedt aan belanghebbenden presenteren en de tools aanbieden om deze kansen samen te benutten. Daarmee ontwikkelen wij draagvlak voor en acceptatie van het windpark.

Planvorming - Besluitvorming
In de fase van planvorming gaan wij uit van een nauwe afstemming c.q. samenwerking met het bevoegd gezag. Het doel is te zorgen dat de inhoudelijke uitwerking en voorbereiding naadloos aansluit op de voorbereidingen voor de formele procedures bij bevoegd gezag. Door inschakeling van externe expertise op het gebied van planvorming voor windenergie wordt gezorgd voor aanlevering van complete benodigde documenten voor de besluitvorming.

Wij stellen een periodiek overleg voor, waarbij naast de inhoudelijke aspecten ook afstemming over de planning van de formele besluiten plaatsvindt rekening houdend met agenda en termijnen voor behandeling in raadscommissie en gemeenteraad.
Gezien het belang van het tijdig kunnen aanvragen van SDE+ subsidie streven wij naar vergunningverlening in het najaar van 2018, zodat nog in 2018 subsidie aangevraagd kan worden. SDE+ vertoont namelijk een dalende trend met ongeveer 5% per jaar. Uitstel tot SDE 2019 kan een fors lager rendement tot gevolg hebben, waardoor de beoogde exploitatie-winst in het geding komt.

Na vergunningverlening volgt de periode waarin eventuele bezwaren in een beroepsprocedure door de Raad van State worden beoordeeld. Door goede communicatie en procesparticipatie streven wij naar een groot draagvlak voor het windpark en hopen wij bezwaren zoveel mogelijk te voorkomen.

Voorbereiding realisatie en bouw windpark
Na vergunningverlening en verkrijging van SDE volgt de voorbereiding van de realisatie. Hierbij worden technische details verder uitgewerkt, worden de contracten voor turbineleveranties en uitvoering gesloten en wordt de financiering geregeld. Tot oplevering van het windpark moet indicatief met een doorlooptijd van 1,5 – 2 jaar gerekend worden.
In alle fasen zullen wij zorgen voor adequate communicatie over de ontwikkeling van het windpark met de omgeving (zie verder 4.3)

4.2 Participatie stakeholders
Voor wat betreft de planvormingsfase voor het windpark onderscheiden wij als belangrijkste stakeholders in procesparticipatie:

- *Grondeigenaren;*
- *omwonenden in de directe invloedssfeer (< 1 km) van het windpark;*
- *bewoners/buurtschappen in de omgeving van het windpark;*
- *inwoners gemeente Nederweert.*

Grondeigenaren
WML kan op eigen grond maximaal één windturbine realiseren. De andere drie windturbines zullen bij aangrenzende grondeigenaren moeten worden gerealiseerd. Daartoe zijn de grondposities in het zoekgebied in kaart gebracht op basis van kadastrale gegevens. Binnen het zoekgebied is slechts een beperkt aantal grondeigenaren nodig om een project te kunnen realiseren. Wij willen echter zorgen dat alle grondeigenaren rond het windpark profijt hebben en in gezamenlijk overleg komen tot een evenwichtige verdeelsleutel van de beschikbare grondvergoeding.
Over de verdeelsleutel denkt en beslist iedereen in het gebied mee. Elementen die in de overeen te komen verdeelsleutel van de grondopbrengst een rol spelen zijn of de grondeigenaar al dan niet tevens bewoner is, het feitelijke ruimtebeslag voor het windpark, de hoeveelheid grond binnen het zoekgebied. Er is reeds gestart met overleg met omliggende grondeigenaren die tevens ook bewoner zijn. Deze gezamenlijke bijeenkomst op 8 juni j.l. is positief verlopen en wordt de komende weken voortgezet.

Omwonenden directe invloedssfeer
Onder omwonenden in de directe invloedssfeer verstaan wij bewoners die binnen circa 1 kilometer rond de locatie wonen. Dit is geen absolute grens, maar een indicatieve afstand waarop effecten van geluid of slagschaduw onder bepaalde omstandigheden soms nog waarneembaar kunnen zijn. Het gaat indicatief om circa 25 objecten met een woonfunctie.
In een eerste bijeenkomst worden direct omwonenden (1 km rondom plangebied) uitgenodigd om de plannen samen te bespreken. Er vinden in deze eerste verkennende ronde geen individuele gesprekken met bewoners plaats. Dit om aan de belangrijke doelstelling openheid en transparantie te kunnen voldoen. Iedereen hoort zo hetzelfde en bewoners kunnen met elkaar in gesprek over de mogelijkheden die windenergie in hun gebied te bieden heeft. Er wordt open en transparant verteld over de techniek van windenergie, de mogelijkheden maar ook de beperkingen of nadelen ervan.

Tegelijkertijd wordt gesproken over de mogelijkheden die het op te richten gebiedsfonds voor de inwoners kan betekenen. De bedoeling is dat omwonenden zelf ideeën kunnen ontwikkelen en aandragen die uit het gebiedsfonds gefinancierd kunnen worden. Ook ideeën voor verzachting en compensatie van nadelen worden verzameld en dienen als input voor planuitwerking.

Bewoners en bedrijven verdere omgeving
Daarnaast zal in de fase van planvorming ook met vertegenwoordigers van bewoners uit de verdere omgeving worden besproken. Daarbij richten wij ons concreet op informatiebijeenkomsten over het project in samenwerking met de dorpsraden van Ospeldijk, Ospel, Eind en Buurtschap Kruisstraat. Ook hier wordt het plan toegelicht en worden de mogelijkheden die het op te richten gebiedsfonds voor de inwoners kan betekenen en worden ideeën verzameld die als input voor planuitwerking kunnen dienen.

4.3 Communicatie en informatie

Gezien de veelheid van betrokken partijen is een goede, open en transparante communicatie over het project maar de stakeholders in de verschillende fasen van uitwerking van het project belangrijk. Wij hechten aan een duurzaam goede relatie met alle buren en klanten.
De communicatie naar geïdentificeerde stakeholders zal, indien planologische medewerking voor dit project wordt verkregen concreter in een communicatieplan met tijdpad worden uitgewerkt.

NEWECOOP speelt als lokale partner in dit initiatief een belangrijke rol in de communicatie over het ontwikkeltraject. Inhoudelijk is de communicatie gericht op:

- Algemene informatie over nut en noodzaak van een energietransitie in Nederland en de bijdrage die de eigen gemeente of buurt kan leveren. Zorgen voor begrip en besef dat windenergie nodig is om klimaatdoelstellingen te kunnen realiseren.
- Organisatie; samenwerking van de lokale energiecoöperatie NEWECOOP met de gemeente Nederweert en andere partijen aan energietransitie
- Specifieke informatie over het ontwikkelproces voor het windpark.

Instrumenten

- *bijeenkomsten*

Bijeenkomsten met grondeigenaren en directe omgeving als hiervoor onder 4.2 beschreven zijn met name gericht op participatie in de planuitwerking en concretisering van windpark.

Daarnaast organiseert de lokale energiecoöperatie NEWECOOP meer algemeen gerichte bijeenkomsten in alle dorpskernen om informatie te verstrekken over hoe de energietransitie in de eigen gemeente vorm kan worden gegeven. Hier worden vragen die onder burgers over windenergie leven beantwoord en wordt een besef gekweekt dat windenergie een belangrijke bijdrage aan het halen van de energiedoelstellingen levert. De gemeente Nederweert treedt naar buiten om te vertellen wat de doelstellingen van de overheid zijn en wat de bijdrage van windenergie kan zijn. De gemeente Nederweert werkt samen met alle Midden Limburgse gemeentes om windenergie te promoten en communiceert dat via de pers en gemeenteblaadjes.

- *Keukentafelgesprekken 1 op1*

Transparantie en openheid staan altijd voorop. Toch kunnen zich situaties voordoen waarin burgers beter antwoord op hun vragen krijgen als in een voor hun vertrouwde situatie een individueel keukentafelgesprek gepland wordt. In de eigen thuissituatie voelt men zich meer op zijn gemak en kan meer op tafel komen dan in buurtbijeenkomsten

- *Media*

Het ontwikkelen van een windpark neemt geruime tijd in beslag. Om ook over de langere termijn betrokkenen en belangstellenden te blijven informeren zullen we de volgende middelen gebruiken:

- Projectwebsite: Voor alle informatie en ontwikkelingen betreffende het windpark, mogelijkheden om financieel te participeren, projectvoortgang en uitleg over de besteding van de revenuen in de eigen gemeente.

- Sociale Media: Facebook en Twitter worden ingezet om belangrijke momenten in de ontwikkelings- of bouwfase van het windpark onder de aandacht te brengen.

- Nieuwsbrieven: De omgeving van het park, de bezoekers van de informatiebijeenkomsten en andere belangstellenden worden door middel van een regelmatige nieuwsbrief geïnformeerd over de ontwikkelingen.

- Persberichten: Op belangrijke momenten in de ontwikkelings- of bouwfase van het windpark worden burgers via de lokale pers geïnformeerd

- Contactpersoon: Een vast contactpersoon onderhoudt gedurende het hele proces van ontwikkeling en bouw van het windpark contacten met de omgeving en alle relevante stakeholders. De contactpersoon is telefonisch en via een apart emailadres benaderbaar

Tenslotte bestaat de mogelijkheid om voor inwoners in het projectgebied en voor andere belangstellenden een excursie naar het windmolenpark in de buurgemeente Neer te organiseren. Wat spreekt meer tot te verbeelding dan een gesprek met “ervaringsdeskundigen” en uitleg over windturbines bij een echte windturbine.

4.4 Organisatie van betrokkenen

De sterk participatieve benadering in het omgevingsmanagement stimuleert dat belanghebbenden zich zelf organiseren om ontwikkelingen die door de opbrengsten uit het windmolenpark mogelijk worden gestalte te geven. Andere sociale, maatschappelijke of infrastructurele projecten worden bedacht en uitgevoerd door de zich organiserende bewoners in het gebied zelf. Dit kan door aansluiting bij bestaande of oprichting van nieuwe buurtverenigingen.

De initiatiefnemers streven naar het ontstaan van een klankbordgroep waarin betrokkenen, stakeholders uit de aangrenzende buurtschappen, vertegenwoordigers van relevante organisaties blijvend worden geïnformeerd en het proces becommentariëren. Hierin komen ideeën, vragen of zorgen over alle aspecten van het windpark aan de orde.

5 Goede ruimtelijke ordening

Realisatie van een windproject is niet mogelijk binnen het vigerende bestemmingsplan. Daarom zal primair een ruimtelijke procedure moeten worden doorlopen hetzij gericht op een herziening van het bestemmingsplan hetzij gericht op een omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan. Deze moeten de juridische basis vormen om een omgevingsvergunning voor het bouwen te kunnen verlenen. De initiatiefnemers hebben vooralsnog geen voorkeur voor één van beide procedures. Dit zal in overleg met bevoegd gezag worden afgestemd.

In beide procedures zal het plan in verband met een goede ruimtelijke ordening nader worden onderzocht op een aantal milieu- en omgevingsaspecten en worden getoetst aan de betreffende wet- en regelgeving. In het kader van dit principeverzoek zijn deze aspecten in hoofdlijn verkend op basis van expert-judgement. Dit om op voorhand te kunnen bepalen of er in planologisch opzicht geen onoverkomelijke belemmeringen te verwachten zijn. Het betreft de volgende onderwerpen:

5.1 Geluid en slagschaduw

Voor geluid en slagschaduw zijn wettelijke normen vastgelegd in het activiteitenbesluit. Uit een eerste verkenning blijkt dat, mede gezien de relatief geringe dichtheid van woningen een windpark goed inpasbaar is. Het beoogde windpark kan zodanig worden gepositioneerd en ontworpen dat aan alle wettelijk normen wordt voldaan.

Hierbij wordt opgemerkt dat de normstelling voor windturbinegeluid niet inhoudt dat windturbines onhoorbaar moeten zijn. Windturbines kunnen afhankelijk van afstand en specifieke weersomstandigheden soms hoorbaar zijn. Sommige omwonenden kunnen dat als hinderlijk ervaren.
Daarnaast kan, als de zon op de juiste positie staat, de schaduw van de bewegende rotor over een woonobject vallen. Dit is slagschaduw. Afhankelijk van het tijdstip van de dag kan dat hinderlijk zijn.

Wij hanteren als uitgangspunt dat hinder voor omwonenden zoveel als mogelijk wordt voorkomen. Omdat vooraf niet precies is te voorspellen of en in welke situaties hinder wordt ervaren zal ook na realisatie van het windpark met de omwonenden contact worden gehouden. Met specifieke maatregelen in bedrijfsvoering van de windturbine zal mogelijke hinder worden beperkt of voorkomen.

5.2 Externe veiligheid

Windturbines die in Nederland gebouwd mogen worden moeten gecertificeerd zijn volgens IEC 61400. Dat betekent dat ze technisch aan internationaal vastgestelde regels voldoen. Verder moeten volgens het activiteitenbesluit afstanden in acht worden genomen ten opzicht van bespertk kwetsbare en kwetsbare objecten (woningen). De beoogde opstellingen voldoen aan deze eisen.

5.3 Natuur

Uit een uitgevoerde verkenning van natuurwaarden in het zoekgebied blijkt dat het pompstation Ospel en de directe omgeving leefgebied is voor een aantal beschermde soorten uit de wet natuurbeheer, te weten de das, diverse vleermuissoorten, de bever en broedvogels. De das, vleermuizen en bever zijn beschermd. Vooralsnog is op basis van expert-judgement ingeschat dat het voorkomen van deze diersoorten geen onoverkomelijke belemmering voor de ontwikkeling van het windinitiatief vormt. Er is geconcludeerd t.a.v.

- Das: naar verwachting geen probleem omdat de in het gebied aanwezige burcht niet wordt aangetast en er meer dan voldoende alternatief leefgebied voorhanden is.
- Vleermuizen: naar verwachting geen probleem omdat een lanenstructuur aanwezig is waar de dieren zich voornamelijk langs zullen bewegen. Eventueel kunnen mitigerende maatregelen worden genomen om tijdens specifieke omstandigheden slachtoffers te voorkomen.
- Bever: zeker geen probleem, omdat de akkers niet tot het leefgebied van de soort behoren en de afstand tussen burcht en locatie naar verwachting groot genoeg is om verstoring te voorkomen.
- Broedvogels: geen probleem wanneer de bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden (grofweg 1 maart – eind juli, afhankelijk van de soorten.

Bij uitwerking van de ruimtelijke onderbouwing zal nader onderzoek volgens de voorgeschreven protocollen worden uitgevoerd.

5.4 Archeologie en bodem

Binnen het plangebied zijn geen archeologische waarden aanwezig die een onoverkomelijke beperking voor de realisatie van het windpark met zich meebrengen. De gronden zijn in agrarisch gebruik. Er zijn geen bodemverontreinigingslocaties, die de ontwikkeling in de weg staan.

5.5 Radar en telecommunicatie

In het Barro is bepaald dat objecten die een bepaalde hoogte overschrijden geen onaanvaardbare effecten op de werking van luchtverkeers- en gevechtsleidingsradars in Nederland mag hebben. Daarom hebben wij door TNO de effecten van radarverstoring laten onderzoeken van een windturbineopstelling met 120 meter ashoogte en 120 meter rotordiameter. Hieruit is gebleken dat een dergelijke opstelling in principe inpasbaar is.

Direct grenzend aan het WML terrein staan twee zendmasten voor telecommunicatie. Uit het Antenneregister blijkt dat er een aantal straalpaden vanuit deze antennes door het zoekgebied lopen. Bij de plaatsing van de windturbines moet hier rekening mee worden gehouden. Straalpaden mogen niet gehinderd worden door rotorbladen of masten. Een tweetal straalpaden loopt door het zoekgebied en is relevant bij de uitwerking van de plaatsing. Aangezien de straalpaden zich op circa 40 meter hoogte bevinden blijven ze buiten bereik van de rotorbladen, alleen de positie van de winturbinemast is van belang. Bij de inpassing wordt hier rekening mee gehouden. De straalpaden vormen geen belemmering voor de ontwikkeling.

6 Planologische procedure en planning

Het windpark kan niet op basis van het vigerende bestemmingsplan worden vergund. Daarom is een planologische procedure nodig. Het initiatief kan middels een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan worden gerealiseerd. Het bevoegd gezag voor een omgevingsvergunning voor het bouwen van een windpark van meer dan 5 MW ligt bij de Provincie Limburg. Deze bevoegdheid kan echter worden overgedragen aan de gemeente.

Bestemmingsplan

De vaststelling van het bestemmingsplan is een raadsbevoegdheid. De procedure voor een bestemmingsplan is in de voorbereiding langer, maar geeft meer rechtszekerheid naar de toekomst toe. Na vaststelling van het bestemmingsplan staat direct beroep open bij de Raad van State. Bij de bestemmingsplanprocedure kan gebruik worden gemaakt van de coördinatieregeling conform afdeling 3.6 Wro. Coördineren heeft als voordeel dat direct met het vaststellen van het bestemmingsplan de

bouwvergunning wordt afgegeven en dat de bouwvergunning direct gekoppeld is aan het bestemmingsplan voor de rechtsgang (direct naar de Raad van State i.p.v. eerst naar de rechtbank en daarna naar de Raad van State). Zodoende zal na vaststelling sneller sprake zijn van een onherroepelijk plan en daarmee gemiddeld genomen een half jaar eerder gestart kunnen worden met de realisatie.

Omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan
De omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan, conform artikel 2.12, lid 1.a.3 Wabo, kent een kortere voorbereidingstijd dan een bestemmingsplan. Na vaststelling dient echter in principe eerst een bezwaarperiode te worden doorlopen en vervolgens pas de beroepsperiode. De vaststelling van de omgevingsvergunning is een bevoegdheid van B&W. Maar voor de omgevingsvergunning om af te wijken is wel een verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad nodig. Bij toepassing van de coördinatieregeling conform afdeling 3.6 Wro kan de omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan ook worden gecoördineerd met de omgevingsvergunning voor bouwen. In dat geval is ook een directe beroepsgang naar de Raad van State mogelijk.

Crisis- en herstelwet is van toepassing
Op de aanleg of uitbreiding een windpark van 5 tot 100 MW is afdeling 2 Procedures van de Crisis- en herstelwet van toepassing. In Afdeling 2 is onder meer geregeld dat de termijn van uitspraak op beroep en hoger beroep verkort van 12 maanden naar 6 maanden.

Werkstappen bestemmingsplanprocedure
Aan de hand van onderstaande processtappen (figuur 6) kan tot de uiteindelijke vaststelling van het bestemmingplan gekomen worden. Bij elke fase wordt de verwachte doorlooptijd, de te doorlopen stappen en de communicatie naar de omgeving aangegeven.

Processtap		Doorlooptijd	onderdelen	Communicatie / planparticipatie
1	**Planuitwerking, voorbereiding bestemmingsplan met onderzoeken en vergunningaanvraag**	**Benodigde tijd Circa 26 weken**	• Planuitwerking, definitieve opstelling turbines • Overleg gemeente Nederweert, initiatiefnemers • Concept ontwerpbestemmingsplan • Vooroverleg bevoegde gezagen • Ontwerp- bestemmingsplan • Indiening vergunningaanvraag • Ontwerp-beschikking	• Grondeigenaren • Omwonenden overleg • Website. • Informatiebijeenkomsten
2	**Ter inzage ontwerpbestemmingsplan en ontwerpbeschikking**	**Wettelijk termijn: 6 weken**	• Publicatie ontwerp bestemmingsplan en - beschikking omgevingsvergunning • Ontvangst zienswijzen	• Informatiebijeenkomsten • Website.
3	**Procedure verwerking zienswijzen en definitief bestemmingsplan en beschikking**	**Wettelijk termijn: 12 weken**	• Nota zienswijzen • Definitief bestemmingsplan en beschikking • Vaststelling door gemeenteraad • Aanpassen n.a.v. vaststellingsbesluit	• Website.
4	**Beroepstermijn**	**Wettelijk termijn: 6 weken**	• Besluit en bestemmingsplan ter inzage • SDE 2018 aanvragen	• Website
5	**Beroep**	**Wettelijk termijn: 26 weken**	• Behandeling beroep Raad van State • Onherroepelijk Bestemmingsplan en omgevingsvergunning	• Website

Figuur 6: Processchema bestemmingsplan met gecoördineerde omgevingsvergunning in hoofdlijnen

In afwijking van bovenstaand schema zal bij de keuze voor een omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan (met toepassing van de coördinatieregeling of op grond van de Crisis en herstelwet) de planning in zoverre afwijken van bovenstaande dat de voorbereidende fase gezien het ontbreken van het vooroverleg met ongeveer 6 weken verkort kan worden.

Planning
In het planningsschema in onderstaande figuur 7 is de overall-planning van initiatief tot realisatie weergegeven. Uitgaande van een positief raadsbesluit in september 2017 is vergunningverlening in najaar 2018 in principe mogelijk. Het windpark kan in 2020 operationeel zijn.

Stap	**Tijdspad**
Initiatieffase	Q3 en Q4 2016
Verkenningsfase: gebiedsproces / principeverzoek	Q1 en Q2 2017
Ontwerpfase: uitvoeren onderzoeken, opstellen ruimtelijke onderbouwing, vergunningen	Q3 2017 - Q2 2018
Proceduretijd (RO/ vergunningen)	Q1 2018 – Q3 2018
Subsidieaanvraag	Q4 2018 – Q1 2019
Selecteren leverancier/ uitvoerder	Q2 2019
Uitvoeringsfase	Q3 2019
Oplevering project	Q4 2019